

«Шкемын илышем, пашам литературлан пөлеклем...»

(Умбақыже. Тўн. 31 №-ште)

5 сентябрь 1942 ийыште Северо-Кавказский фронтм шалатат да Закавказский фронтм савырат. 1942 ий 5 сентябрь гыч 1943 ий 5 февраль марте Миклай Очетовын кредалме полкшо Черноморский группмш пура. Тиде жапыште Новороссийск ола верч тале кредаламаш каен шоген.

19 август гыч 25 сентябрь марте артиллерист Очетов Безымянная-Крепостная-Дер-

бентская линий воктене (Новороссийск ола деч 5 менте эрвелне верланен) обороным пентгыдын куча. Кредалмаште пентгыдылыкым, лўддымылыкым ончыктен. Ту-

дын 122 мм пушкыжо ятыр фашистым пытарен.

25 сентябрь гыч 20 декабрь марте 1942 ийыште Туапсинский оборонительный операций эрта. Тудым кок ужашлан шелаш лиеш: 23 октябрь марте «Аттика» операций годым тушман Шем тенгызыш Туапсе ола воктек лекташ толаша. 2 этапште Совет армий контранступленийым тўнгалеш. Эн тўн вўран кредалмаш-влак фронтм покшел участкыштын же каеныт.

Миклай Очетов красноармеец-влак коллаште Туапсе ола верч талын кредалын. Фашист-влакын икмыняр наступленийжым, ятыр атакыжым чактарен, тушманын пентгыде оборонымжым шалатен – икманаш, Кавказ верч илаш-колаш шоген. Тудын 1195 гаубично-артиллерийский полкшо Кавказ мландым аралымаште кугу надырым пыштен. Тидын нерген кумдан 56-шо Армийын «Журнал боевых действий артиллерии» документлаште ончыктымо.

Декабрь тылзыште фашист-влак оборонышто шогеныт. Тиде жапыште чўккыдын йўр йўрын, изи энер-влак ташленыт. Корно локтылалтын, садлан транспорт коштын кертдымылан кўра

продовольствий, горючий, фураж да боеприпасын шапашше иземаш тўнгалын. «Из-за разлива рек снабжение личного состава продовольствием происходит с перебоями, нет фуража», – возымо документыште. Неле климатический условий лийын гынат, кочкашчияш ситен огыл гынат, артиллерист-влак тушманым кажне кечын кыреныт.

16 январьыште 1943 ийыште, кужу жаплан вараш кодын, тале артиллерий лўйкалымаш да самолет-влакын бомбитлыме деч вара Закавказский фронтм Черноморский группмжо наступленийыш тарвана. Тўн рольым 56-шо Армийлан ўшанен пуэныт. М.Очетовын служительыме 1195 гап тушманн оборонымжым ар-

тиллерийын тулжо да изи отряд-влакын атакышт дене шалатылын.

8 февраль 1943 ийыште Северо-Кавказский стратегический операций мучашлалтеш. Тўн цельжым шуктыде: фашист-влакын северо-кавказский группмжым мучаш марте шалатен керттын огытыл. Тиде жаплан йошкарармеец-влак 300-600 менте ончыко каеныт да Ставропольн, Ростов область-влакын, Краснодарский мландын кугу ужашыжым, Чечням, Ингушетийым, Осетийым, Кабардино-Балкарийым тушман деч эрыктеныт да тушманын шуко техникыжым, салтакшым пытареныт. Фашист-влак тиде кредалмаште 281 тўжем егым йомдареныт, а йошкар Армий

– 154,5 тўжем угла.

9 февраль гыч Северо-Кавказский фронт Краснодарский (Краснодарский-Новороссийский) наступательный операцийым эртара. Тудо нелын эртен, йошкар салтак велле огыл, фашист-влак илаш-колаш кредалыныт. Кредалмаш-влак тале, вўран лийыныт. Тушман авиацийым кучылтын, миномет да пулемет дене тулым кышкен, пехото танковый колонно дене аралалтын, шукыж годым бой рукопашныйыш савыренен.

1943 ийлан Николай Иванович Очетов кугу опытан, тул-вўд вошт лекше салтак лийын. Ятыр гана тудын илышыже кўч мучаште лийын.

В.МАРТЬЯНОВ.